

Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania rocznego sprawozdania finansowego

Grant Thornton Polska P.S.A.
ul. Abpa Antoniego Baraniaka 88 E
61-131 Poznań
Polska

T +48 61 62 51 100
F +48 61 62 51 101
www.GrantThornton.pl

Dla Akcjonariuszy Banku Polskiej Spółdzielczości Spółka Akcyjna

Sprawozdanie z badania rocznego sprawozdania finansowego

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie rocznego sprawozdania finansowego Banku Polskiej Spółdzielczości Spółka Akcyjna (Bank) z siedzibą w Warszawie, ul. Grzybowska 81, na które składa się sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2023 roku, rachunek zysków i strat, sprawozdanie z całkowitych dochodów, zestawienie zmian w kapitale własnym, sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony w tym dniu, informacja dodatkowa do sprawozdania finansowego zawierająca informację o istotnych zasadach rachunkowości oraz inne informacje objaśniające.

Naszym zdaniem załączone roczne sprawozdanie finansowe:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej Banku na dzień 31 grudnia 2023 roku oraz jego wyniku finansowego i przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony w tym dniu zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej i przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości,
- zostało sporządzone na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- jest zgodne co do formy i treści z obowiązującymi Bank przepisami prawa i postanowieniami statutu Banku.

Niniejsza opinia jest spójna ze sprawozdaniem dodatkowym dla Komitetu Audytu wydanym z dniem niniejszego sprawozdania z badania.

Podstawa opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy zgodnie z

- ustawą z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Ustawa o biegłych rewidentach),

- Krajowymi Standardami Badania w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętymi uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz Rady Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego (KSB) i
- rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającym decyzję Komisji 2005/909/WE (Rozporządzenie 537/2014).

Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi standardami została dalej opisana w sekcji naszego sprawozdania *Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie rocznego sprawozdania finansowego*. Jesteśmy niezależni od Banku zgodnie z *Międzynarodowym kodeksem etyki zawodowych księgowych* (w tym *Międzynarodowymi standardami niezależności*) Rady Międzynarodowych Standardów Etycznych dla Księgowych (Kodeks IESBA) przyjętym uchwałą Krajowej Rady Biegłych Rewidentów jako zasady etyki zawodowej biegłych rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do badania sprawozdań finansowych w Polsce. W szczególności w trakcie przeprowadzania badania kluczowy biegły rewident oraz firma audytorska pozostali niezależni od Banku zgodnie z wymogami niezależności określonymi w Ustawie o biegłych rewidentach oraz w Rozporządzeniu 537/2014. Ponadto wypełniliśmy nasze inne obowiązki etyczne zgodnie z tymi wymogami i Kodeksem IESBA.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Kluczowe sprawy badania

Kluczowe sprawy badania są to sprawy, które według naszego zawodowego osądu były najbardziej znaczące podczas badania rocznego sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy. Obejmują one najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem. Do spraw tych odnieśliśmy się w kontekście naszego badania rocznego sprawozdania finansowego jako całości oraz uwzględniliśmy je przy formułowaniu naszej opinii o tym sprawozdaniu. Poniżej podsumowaliśmy również naszą reakcję na te rodzaje ryzyka, a w przypadkach, w których uznaliśmy za stosowne, przedstawiliśmy najważniejsze spostrzeżenia związane z tymi rodzajami ryzyka. Nie wyrażamy osobnej opinii na temat tych spraw.

WYCENA PORTFELA KREDYTOWEGO ZGODNIE ZE STANDARDEM MSSF 9 „INSTRUMENTY FINANSOWE”

Opis

Bank stosuje wymogi standardu MSSF 9 w zakresie utraty wartości portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom w celu ujęcia i wyceny odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych.

Do określenia tych odpisów (lub ich odwrócenia) niezbędne jest ustalenie bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych. Wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest określana między innymi z uwzględnieniem informacji o obecnej i prognozowanej sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy, przewidywanej wartości odzysku z zabezpieczeń prawnych oraz czynników makroekonomicznych.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosiły 6 491 milionów złotych stanowiąc istotną część sumy aktywów Banku.

Z uwagi na wielkość portfela kredytowego i jego wpływ na ocenę sprawozdania finansowego jako całości, a także ze względu na znaczenie osądów i szacunków Zarządu dla ujęcia odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, kwestię tę zidentyfikowaliśmy jako kluczową sprawę badania.

Ujawnienia dotyczące wyżej opisanej kwestii zostały przedstawione w notach 2.7.6, 14, 23 oraz 51.1. rocznego sprawozdania finansowego.

Reakcja biegłego rewidenta

Procedury audytowe przeprowadzone w tym obszarze obejmowały między innymi:

- poznanie oraz ocena zaprojektowania i wdrożenia kontroli wewnętrznej w obszarze monitorowania kredytów i pożyczek,
- poznanie, ocena zaprojektowania i wdrożenia kontroli wewnętrznej oraz testy kontroli w obszarze udzielania kredytów i pożyczek,
- uzgodnienie bazy kredytów i pożyczek udzielonych klientom z księgami rachunkowymi,
- dokonanie oceny poprawności analiz przeprowadzonych przez Bank na wybranej próbie ekspozycji, w szczególności w zakresie:
 - identyfikacji aktywów niskiego ryzyka,
 - homogeniczności segmentów,
 - poprawności ustalenia parametrów PD oraz LGD w ramach stosowanego przez Bank modelu szacowania oczekiwanych strat kredytowych,
 - poprawności wyliczenia oczekiwanych strat kredytowych,
- ocenę i analizę odpisów w poszczególnych koszykach, w szczególności weryfikację:
 - ekspozycji kredytowych ocenianych przez Bank indywidualnie (na wybranej próbie),
 - ekspozycji kredytowych ocenianych przez Bank portfelowo,
- ocenę na wybranej próbie racjonalności oszacowanej przez Zarząd Banku kwoty odzysków i weryfikacja wartości zabezpieczeń,
- analizę ekspozycji bez utraty wartości w celu identyfikacji potencjalnych dowodów utraty wartości,
- procedury analityczne w zakresie struktury i dynamiki zmian salda kredytów i pożyczek udzielonych klientom.

WYCENA INWESTYCJI W JEDNOSTKI PODPORZĄDKOWANE

Opis

Wartość bilansowa inwestycji w jednostki podporządkowane wykazanych w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Banku na dzień 31 grudnia 2023 roku wyniosła 431 milionów złotych.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz przyjętą polityką rachunkowości Bank powinien corocznie dokonywać analizy przesłanek utraty wartości aktywów, w tym udziałów w jednostkach podporządkowanych, a w przypadku zidentyfikowania takich przesłanek, przeprowadzić test na utratę wartości.

Ustalenie momentu rozpoznania odpisu z tytułu utraty wartości oraz oszacowanie jego wysokości wymaga zastosowania istotnego osądu oraz istotnych i złożonych szacunków Zarządu Banku.

Ujawnienia dotyczące wyceny inwestycji w jednostkach podporządkowanych zostały opisane w notach 2.7.4. i 24 rocznego sprawozdania finansowego.

Reakcja biegłego rewidenta

Procedury audytowe przeprowadzone w tym obszarze obejmowały między innymi:

- ocenę poprawności osądów Zarządu w obszarze wystąpienia przesłanek utraty wartości,
- analizę prognozy przyszłych wyników i/lub analizę sytuacji finansowej jednostek podporządkowanych,
- badanie pakietów konsolidacyjnych i/lub sprawozdań finansowych jednostek podporządkowanych,

- weryfikację wartości bilansowej inwestycji w postaci certyfikatów inwestycyjnych funduszu Uzdrowiska Polskie Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych.

Objaśnienie

Zwracamy uwagę na notę 53 dodatkowych informacji i objaśnień do rocznego sprawozdania finansowego, w której Zarząd Banku opisał przyczynę sporządzenia nowego rocznego sprawozdania finansowego za rok 2023. Z uwagi na fakt, że w rocznym sprawozdaniu finansowym Banku sporządzonym na dzień 31 grudnia 2023 roku i podpisanym w dniu 23 kwietnia 2024 roku, o którym została wydana opinia biegłego rewidenta w dniu 23 kwietnia 2024 roku, wystąpiła oczywista pisarska omyłka dotycząca sumowanie poszczególnych pozycji w rachunku zysków i strat, sprawozdanie to zostało sprostowane w zakresie usunięcia tych nieprawidłowości. Podpisane roczne sprawozdanie finansowe Banku przedstawiono biegłemu rewidentowi w dniu 6 czerwca 2024 roku. Sprostowanie dokonane w sprawozdaniu nie wpłynęłyby na treść wydanej w dniu 23 kwietnia 2024 roku opinii biegłego rewidenta. Nasza opinia nie zawiera modyfikacji odnośnie tej sprawy.

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej Banku za roczne sprawozdanie finansowe

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za sporządzenie, na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych, rocznego sprawozdania finansowego, które przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego i przepływów pieniężnych Banku zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej, przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości oraz obowiązującymi przepisami prawa a także statutem Banku. Zarząd Banku jest również odpowiedzialny za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną dla sporządzenia rocznego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając roczne sprawozdanie finansowe Zarząd Banku jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Banku do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, spraw związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie założenia kontynuowania działalności, z wyjątkiem sytuacji kiedy Zarząd albo zamierza dokonać likwidacji Banku, albo zaniechać prowadzenia działalności albo nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania działalności.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Ustawa o rachunkowości) Zarząd oraz Członkowie Rady Nadzorczej Banku są zobowiązani do zapewnienia, aby roczne sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości. Członkowie Rady Nadzorczej są odpowiedzialni za nadzorowanie procesu sprawozdawczości finansowej Banku.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie rocznego sprawozdania finansowego

Naszym celem jest uzyskanie racjonalnej pewności, czy roczne sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem pewności ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z KSB zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na decyzje gospodarcze użytkowników podjęte na podstawie tego rocznego sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Banku ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jego spraw przez Zarząd Banku obecnie lub w przyszłości.

Podczas badania zgodnego z KSB stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i oceniamy ryzyka istotnego zniekształcenia rocznego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające na te ryzyka i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż tego wynikającego z błędem, ponieważ oszustwo może być związane ze zмовą, fałszerstwem, celowymi pominięciami, wprowadzeniem w błąd lub obejściem kontroli wewnętrznej;
- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosowanej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Banku;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz racjonalność szacunków księgowych oraz powiązanych ujawnień dokonanych przez Zarząd Banku;
- oceniamy odpowiedniość przyjęcia przez Zarząd Banku założenia kontynuacji działalności oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub warunkami, które mogą podawać w znaczącą wątpliwość zdolność Banku do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta na związane z tym ujawnienia w rocznym sprawozdaniu finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieadekwatne, zmodyfikowanie naszej opinii. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia naszego sprawozdania biegłego rewidenta, jednakże przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Bank nie będzie kontynuować działalności;
- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i zawartość rocznego sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia, oraz czy roczne sprawozdanie finansowe przedstawia będące jego podstawą transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację.

Przekazujemy Radzie Nadzorczej informacje o, między innymi, planowanym zakresie i czasie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Składamy Radzie Nadzorczej oświadczenie, że przestrzegaliśmy stosownych wymogów etycznych dotyczących niezależności oraz informujemy ją o wszystkich powiązaniach i innych sprawach, które mogłyby być racjonalnie uznane za stanowiące zagrożenie dla naszej niezależności, a tam gdzie ma to zastosowanie, informujemy o zastosowanych zabezpieczeniach.

Spośród spraw przekazywanych Radzie Nadzorczej określiliśmy te sprawy, które były najbardziej znaczące podczas badania sprawozdania finansowego za bieżący rok obrotowy i dlatego uznaliśmy je za kluczowe sprawy badania. Opisujemy te sprawy w naszym sprawozdaniu biegłego rewidenta, chyba że przepisy prawa lub regulacje zabraniają publicznego ich ujawnienia lub gdy, w wyjątkowych okolicznościach, ustalimy, że kwestia nie powinna być przedstawiona w naszym sprawozdaniu, ponieważ można byłoby racjonalnie oczekiwać, że negatywne konsekwencje przeważąby korzyści dla interesu publicznego wynikające z upublicznienia takiej informacji.

Inne informacje, w tym sprawozdanie z działalności

Na inne informacje składa się sprawozdanie z działalności Banku za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2023 roku wraz oświadczeniem na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 49b ust. 1 Ustawy o rachunkowości, które jest wyodrębnioną częścią tego sprawozdania z działalności.

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej

Za sporządzenie innych informacji zgodnie z Ustawą o rachunkowości oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa odpowiedzialny jest Zarząd Banku. Ponadto Zarząd oraz Członkowie Rady Nadzorczej Banku są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie z działalności spełniało wymagania przewidziane w Ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Nasza opinia o rocznym sprawozdaniu finansowym nie obejmuje innych informacji i nie wyrażamy o nich żadnej formy zapewnienia wynikającej z KSB. W związku z badaniem rocznego sprawozdania finansowego naszym obowiązkiem jest zapoznanie się z innymi informacjami, i podczas wykonywania tego, rozpatrzenie, czy są one istotnie niespójne z rocznym sprawozdaniem finansowym lub naszą wiedzą uzyskaną podczas badania, lub w inny sposób wydają się istotnie zniekształcone. Jeśli na podstawie wykonanej pracy stwierdzimy istotne zniekształcenia innych informacji, jesteśmy zobowiązani poinformować o tym w naszym sprawozdaniu z badania. Naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami Ustawy o biegłych rewidentach jest również wydanie opinii, czy sprawozdanie z działalności (z wyłączeniem oświadczenia, o którym mowa w art. 49b Ustawy o rachunkowości) zostało sporządzone zgodnie z przepisami oraz czy jest zgodne z informacjami zawartymi w rocznym sprawozdaniu finansowym. Dodatkowo zgodnie z art. 111a ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku prawo bankowe (Prawo bankowe) jesteśmy zobowiązani do zbadania informacji określonych w art. 111a ust. 2 Prawa bankowego. Ponadto jesteśmy zobowiązani do poinformowania, czy Bank sporządził oświadczenie lub odrębne sprawozdanie na temat informacji niefinansowych.

Opinia na temat sprawozdania z działalności

Naszym zdaniem sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami, to jest zgodnie z postanowieniami art. 49 Ustawy o rachunkowości oraz art. 111a ust. 1 i 2 Prawa bankowego i jest zgodne z informacjami zawartymi w załączonym rocznym sprawozdaniu finansowym. Ponadto, oświadczamy, iż w świetle wiedzy o Banku i jego otoczeniu uzyskanej podczas badania rocznego sprawozdania finansowego, nie stwierdziliśmy w sprawozdaniu z działalności istotnych zniekształceń.

Informacja o sporządzeniu oświadczenia na temat informacji niefinansowych

Zgodnie z wymogami Ustawy o biegłych rewidentach informujemy, że Bank sporządził oświadczenie na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 49b ust. 1 Ustawy o rachunkowości jako wyodrębnioną część sprawozdania z działalności.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Oświadczenie na temat świadczonych usług niebędących badaniem sprawozdań finansowych

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że nie świadczyliśmy usług niebędących badaniem, które są zabronione przepisami art. 136 Ustawy o biegłych rewidentach oraz art. 5 ust. 1 Rozporządzenia 537/2014.

Informacja o przestrzeganiu regulacji ostrożnościowych

Zarząd Banku jest odpowiedzialny za zapewnienie zgodności działalności Banku z regulacjami ostrożnościowymi określonymi w odrębnych przepisach, a w szczególności za prawidłowe ustalenie współczynników kapitałowych.

Celem badania sprawozdania finansowego nie było wyrażenie opinii na temat przestrzegania przez Bank regulacji ostrożnościowych, zatem nie wyrażamy opinii na ten temat. W ramach badania sprawozdania

finansowego Banku przeprowadziliśmy procedury, których celem była identyfikacja naruszenia przez Bank regulacji ostrożnościowych określonych w odrębnych przepisach, w szczególności w zakresie prawidłowości ustalenia przez Bank współczynników kapitałowych zaprezentowanych w nocie 52 Informacji dodatkowych i objaśnień do załączonego rocznego sprawozdania finansowego, które mogłyby mieć istotny wpływ na to roczne sprawozdanie finansowe.

W wyniku przeprowadzonego badania załączonego sprawozdania finansowego stwierdziliśmy, że na dzień 31 grudnia 2023 roku Bank naruszył wymogi w zakresie utrzymania wskaźnika dźwigni na poziomie określonym w odrębnych przepisach. Zarząd Banku przedstawił tę informację w nocie 52 Informacji dodatkowych i objaśnień do załączonego rocznego sprawozdania finansowego.

Informujemy, że z wyjątkiem opisanych w tej sekcji naszego sprawozdania z badania naruszeń przez Bank wymogów w zakresie utrzymania wskaźnika dźwigni na wymaganym poziomie, nie stwierdziliśmy przypadków naruszenia przez Bank w okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku obowiązujących go regulacji ostrożnościowych określonych w odrębnych przepisach, w szczególności w zakresie prawidłowości ustalenia przez Bank współczynników kapitałowych na dzień 31 grudnia 2023 roku, które mogłyby mieć istotny wpływ na zbadane sprawozdanie finansowe.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani do badania rocznych sprawozdań finansowych Banku za lata 2023, 2024, 2025, 2026 i 2027 uchwałą Rady Nadzorczej Banku z dnia 23 maja 2023 roku. Sprawozdania finansowe Banku badamy nieprzerwanie począwszy od roku obrotowego zakończonego dnia 31 grudnia 2018 roku, to jest przez sześć kolejnych lat obrotowych. Powoływano nas do badań na następujące okresy: za lata 2018 i 2019 oraz lata 2020, 2021 i 2022.

Paweł Zaczyński

Biegły Rewident nr 13290
Kluczowy biegły rewident przeprowadzający badanie w imieniu
Grant Thornton Polska Prosta spółka akcyjna,
Poznań, ul. Abpa Antoniego Baraniaka 88 E, firma audytorska nr 4055

Warszawa, 6 czerwca 2024 roku.